

Maaseutujaoston kokouksen pöytäkirja 28.9.2023

Paikka: Heikkilän tila, Rusko ja teams -yhteys

Osallistujat:

Harri Livén, maatalousyksikkö, Varsinais-Suomen ELY-keskus (puheenjohtaja)
Sami Heinonen, Varsinais-Suomen liitto
Antti Jaatinen, maaseutupalvelut yksikkö, Varsinais-Suomen ELY-keskus
Johanna Mattila, maaseutupalvelut yksikkö, Varsinais-Suomen ELY-keskus (sihteeri)
Janica Vilén, maaseutupalvelut yksikkö, Varsinais-Suomen ELY-keskus
Terhi Ajosenpää, ProAgria Länsi-Suomi ry
Mats Norrholm, Finska Hushållningssällskapet / Suomen Talousseura
Aino Launto-Tiuttu, MTK - Varsinais-Suomi
Helena Fabritius, SLC Åboland
Mikko Jaakkola, Varsinais-Suomen ELY-keskus (teams)
Petteri Ojarinta, MTK, Metsälinja (teams)
Timo Heikkilä, Maaseudun työnantajaliitto MTA
Riitta Karjalainen, Maaseudun työntekijäliitot (STTK, SAK, AKAVA) (teams, poistui 14:06)
Minna Rautalin, Suomen metsäkeskus, Lounais-Suomi
Taina Wirberg, Paimion maaseutupalvelut
Ulla Nummila, Liedon maaseutupalvelut
Markku Paija, Loimaan maaseutupalvelut
Eeva Sirkkilä, Loimaan maaseutupalvelut
Kirsti Lepistö, Salon maaseutupalvelut
Petri Puustinen, Vehmaan maaseutupalvelut
Jukka Heinonen, Yrityssalo Oy (Salon seutu)
Henna Kyyrä, Yrityssalo Oy (Salon seutu)
Mats Nurmio, Kemiönsaari (Turunmaan seutu)
Minna Boström, I samma båt – Samassa veneessä rf ry
Anu Pekanniemi, Ykkösakseli ry (teams)
Taina Sainio, Varsinais-Suomen jokivarsikumppanit ry
Ulla Kallio, Maaseudun kehittämissyhdystys Ravakka ry
Pia Poikonen, Varsin Hyvä ry
Henrik Hausen, Varsinais-Suomen kylätoiminta

Pekka Salminen, ilmastovastuujaoston puheenjohtaja, Varsinais-Suomen ELY-keskus

Ennen kokouksen alkua kuultiin Heikkilän tilan esittely.

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen 12:47 käyden samalla läpi jaoston keskeistä roolia Varsinais-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman toimeenpanon seurannassa.

2. Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

3. Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen

Hyväksyttiin kokouksen työjärjestys.

4. Pöytäkirjantarkastajien valinta (2kpl)

Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Minna Rautalin ja Pia Poikonen.

5. Läsnäolijoiden toteaminen

Todettiin läsnäolijat.

6. Terveiset ilmastovastuu- ja maaseutujaoston yhteiskokouksen ryhmätöistä

Pekka Salminen Varsinais-Suomen ELY-keskus

Pekka Salminen esitteli ilmastovastuu- ja maaseutujaoston yhteiskokouksen (23.5.23) ryhmätöiden keskeisiä tuloksia. Ryhmätöissä tuli kautta linjan esille vuoropuhelun tärkeys yhteisten asioiden edistämiseksi. Kestävän ruoantuotannon edistämisen yhteisinä teemoina nähtiin mm. julkisten hankintojen roolin korostuminen, kuluttajakäyttäytymisen ymmärtäminen ja hyödyntäminen ruokaketjun yritysten liiketoiminnan kehittämisessä sekä viestinnän ja tiedotuksen roolin keskeisyys. Lisäksi ryhmien keskusteluissa vaihdettiin ajatuksia tilakohtaisista biokaasu-, aurinkoenergia- ja maalämpöratkaisuista sekä hiilinielujen kasvatusmahdollisuuksista. Keskeisinä keinoina kehittää näitä asioita maakuntatasolla nähtiin olevan alueellisten rahoitusohjelmien strateginen hyödyntäminen. Tuloskoonti on tallennettu kokonaisuudessaan maaseutujaoston teams -ryhmään (28.9.23). Lisäksi toukokuussa pidetyn yhteiskokouksen esitysmateriaalit on tallennettu Maaseutujaoston teams -ryhmään (kokous 23.5.23).

7. Maaseutujaoston pienryhmien työskentelyn aktivointi

Harri Livén Varsinais-Suomen ELY-keskus ja Sami Heinonen Varsinais-Suomen Liitto

Harri Livén pohjusti pienryhmien toimintaa. Maaseutujaoston pienryhmien toiminta käynnistyy uudelleen. Jäseniltä toivotaan aktiivista osallistumista pienryhmien toimintaan. Pienryhmiä on 5 kappaletta: Alkutuotanto, Ruokaketju, Bioenergia ja metsä, Maaseutuyrittäjyys ja Hyvää elämistä maaseudulla. Pienryhmien teemat nojaavat sekä maaseudun kehittämissuunnitelman painopistealueisiin että Varsinais-Suomen maakuntastrategian toimenpiteisiin. Jäsenet on jaettu valmiiksi pienryhmiin. Tavoitteena oli jäsenten tasainen jako eri ryhmiin kaikista sidosryhmistä. Mikäli jäsen on kiinnostunut vaihtamaan ryhmää tai osallistumaan toisen ryhmän toimintaan, on se mahdollista, kunhan pienryhmien puheenjohtajat pidetään ajan tasalla mahdollisista muutoksista. Lisäksi toiveena on, että pienryhmien kokouskutsut lähetetään myös Harri Livénille, Sami Heinoselle ja Johanna Mattilalle.

Keskusteltiin pienryhmien toiminnan aktivoinnista. Tuotiin esille, että Leader -edustus on hyvä lisätä alkutuotanto -ryhmään. Hyvää elämistä maaseudulla -pienryhmässä korostuu tällä hetkellä Vakka-Suomen alue. Ehdotuksena tuotiin esille esimerkiksi Ukipolis Oy:n edustajan siirto maaseutuyrittäjyyden pienryhmään.

Pyydettiin jaostolta näkemystä, tarvitaanko kuudes pienryhmä, joka keskittyisi maaseutu- ja saaristomatkailun teemoihin. Pohjustuksena kerrottiin Varsinais-Suomen matkailun tiekartan työstä ja siinä aktiivisesti toimivasta johtoryhmästä, jossa osa maaseutujaostonkin jäsenorganisaatioista on edustettuna.

Jaoston jäsenet toivat esille, että matkailu on keskeinen maaseudun kehittämisen teema, joka voisi olla läpileikkaavasti esillä muissa pienryhmissä ja korostuneesti maaseutuyrittäjyyden pienryhmässä. Todettiin,

ettei erillistä pienryhmää tarvita maaseutu- ja saaristomatkaileville. Tiivistetään yhteistyötä matkailun tiekarttatyön kanssa esimerkiksi kokousmuistioiden jakamisen muodossa.

Sami Heinonen esitteli maakuntastrategian toimenpiteiden seuranta-aikataulua sekä pienryhmäkohtaisia "toimenpidevastuita". Pienryhmien on hyvä kokoontua tämän vuoden puolella ja käydä läpi toimenpiteiden toteutuksen tilanne. Apua ja ohjeistusta tähän saa Varsinais-Suomen Liitosta Sami Heinoselta ja Salla-Maria Lauttamäeltä.

Pienryhmien alustava kokoonpano ja työskentelyn ohjeistus löytyvät Maaseutujaoston teams -ryhmästä 28.9.23 kokouskansiosta.

8. Jaoston jäsenten ajankohtaiskierros

Käytiin läpi Leader -ryhmien ajankohtaiset kuulumiset. Varsin Hyvä ry:n 1. valintajakso päättyi 31.8. ja siihen tuli yhteensä 11 yritystuki- ja 4 yleishyödyllistä hankehakemusta. Yritystukihakemuksissa korostuivat yritysten käynnistämisen- ja kehittämistuet. I Samma Båtiin tuli 1. valintajaksolla vireille 9 hakemusta, joissa haettu tuki ylitti jo tämän vuoden kehyksen. Rahoitukselle on kova kysyntä saaristossa, jonka vuoksi toivotaankin lisää yhteistyötä muiden rahoittajien kanssa. Saaristossa on käynnissä Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän ja saaristoasiain neuvottelukunnan rahoittama Saaristo ja maaseutu yhteistyössä (SALT) -verkostohanke [Maaseutupolitiikka.fi | Saaristo ja maaseutu yhteistyössä \(SALT\)...](https://www.maaseutupolitiikka.fi) Leader Ravakkaan saapui 20 hakemusta, joista valtaosa oli yritystukihakemuksia. Uudet, pienet yritystukimuodot ovat kiinnostaneet hakijoita. Syksyn aikana järjestetään yritystuki-infoja yhteistyössä Satakunnan kanssa. Ykkösakseliin tuli 24 hakemusta, joista noin puolet on yritystuki- ja puolet yleishyödyllisiä kehittämishankerahakemuksia. Rahoitukselle on kentällä kova kysyntä. Varsinais-Suomen Jokivarsikumppaneille tuli 1. valintajaksolle 15 hakemusta, joista puolet oli yritystukihakemuksia. Rahoituksen kysyntä ylittää tällä hetkellä käytössä olevan kehyksen.

Varsinais-Suomen Kylät nosti esille kuun vaihteessa pidetyt MUA ja KyläAreena tapahtumat Salossa. Tapahtumat keräsivät yhteensä reilu 200 osallistujaa ja palaute on ollut positiivista ja <https://www.mua.fi/tutkijatapaaminen-2023/> ja <https://suomenkylat.fi/ajankohtaista/tapahtumat/kylaareena> .

Käytiin läpi seutukuntien ja kuntien elinkeino-yhtiöiden ja -palveluiden ajankohtaiskierros. Yrityssalossa on ollut melko hiljaista yritysten rahoitusneuvonnan suunnalla johtuen mm. ohjelmakauden alkuvaiheen rahoituksen ehtoihin ja mahdollisuuksiin liittyvistä epäselvyyksistä. Yrityssalo on osatoteuttajana Varsinais-Suomen ruokasektorin koordinaatiohankkeessa, jossa käynnistetään elintarvikeviennin edistämistä kasvuohjelman avulla [Varsinais-Suomen ruokasektorin koordinaatiohanke 2022-2024 \(KOHA\) | Yrityssalo Oy](#). Kiertotalousfoorumi järjestetään 11.-12.10. [Kiertotalousfoorumi 2023 @Salo \(lyyti.fi\)](#) . Kemiönsaarella on samankaltainen tilanne yritysrahoituksen osalta kuin Salon seudullakin. Matkailun kehittyminen jatkuu positiivisena, erityisesti sesongin pidentämisessä on koettu onnistumisia. Veneily- ja rakennussektoreilla on ollut hiljaisempaa. Turku Science Park välitti sihteerille ennen kokousta terveiset jaostolle jaettavaksi. Terveiset tiivistetyksi: " *Koko Uusyrittäjäverkostossa uusien perustettujen yritysten määrä on ollut laskusuunnassa. Neuvonta sinänsä käy vilkkaana ja asiakkaat varaavat kiitettävästi neuvonta-aikoja. Mutta yrittäjyyttä harkitaan nyt pidempään ja syvällisemmin. Uusi ohjelmakausi ja mm. Leader-rahoituksen uudet mahdollisuudet mm. yrittämisen kokeilu ja osa-aikainen yrittäminen kiinnostavat varmasti uusia asiakkaitamme. Uusien yritysten toimialakirjo on melko laaja, joskin palvelusektorin ideat korostuvat neuvonnassa. Erityispiirteinä voisi vielä todeta, että maahanmuuttajataustaisten yrittäjien määrä on ollut pitkään kasvussa.*"

Keskustelussa nousi esille huoli hallitusohjelman CAP -leikkauksista, joista Leader -ryhmät ovat laittaneet tiedotteen eteenpäin.

ProAgriasta kerrottiin, että Neuvo -järjestelmä on saatu toimimaan, vaikka ohjeistusta asiaan saatiin viime tipassa. Huolena on neuvokorvausten riittävyys. Valtionapua suunnitellaan leikattavan ensi vuonna neljänneksellä. Lisäksi nostettiin esille ympäristösopimusten nykyinen tulkinta ja sen negatiiviset vaikutukset luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi. Metsäkeskus kertoi, että uusi metsäneuvosto on aloittanut toimintansa (Varsinais-Suomi ja Satakunta). Neuvoston tehtävänä on mm. metsäohjelman kokoaminen.

9. Maataloushallinnon ajankohtaiskatsaus

Markku Paija Loimaan kaupunki

Markku Paija kertoi maataloushallinnon ajankohtaisia asioita. Vuotta 2023 on leimannut uuden opettelu ja viljelijöiden kouluttaminen sekä tilaisuuksien että webinaarien välityksellä. Tiedon ja materiaalien välittämisessä on onnistuttu hyvin ja tilaisuudet ovat keränneet runsaasti osallistujia. Yhteistyö kuntien välillä on tiivistynyt entisestään, jolloin on pystytty vielä tehokkaammin jakamaan myös hyviä käytänteitä. Tukien sähköinen haku on muuttanut työtehtäviä tarkastuksista kokonaisvaltaiseen seurantaan.

Keskustelussa nousi esille komission ehdotus tehostaa monitoroinnin laadunvalvontaa, jolloin on riskinä, että valvonnan yksinkertaistamisen sijasta lisätään valvontaa. Viljelijöiltä on saatu positiivista palautetta monitoroinnista. Toisaalta ruotsinkielisiltä alueilta kantautuu pientä turhautumista uuteen tukijärjestelmään liittyen.

10. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen tilannekatsaus + CAP 27-missä mennään?

Antti Jaatinen ja Harri Livén Varsinais-Suomen ELY-keskus

Harri Livén nosti esille, että uuden ohjelmakauden CAP28 suunnittelu on jo aloitettu ja tällä hetkellä on vaikuttamisen paikka. Lisäksi hallitusohjelman aluehallinnon uudistuksen valmistelu on käynnistetty. Uudet elinvoimakeskukset aloittanevat toimintansa vuonna 2026 (aloitusaikatavoite 2025, mutta todennäköisempää 2026). Lupa- ja valvontatehtävät tulisivat yhdeksi kokonaisuudeksi (Valvira, Avi:t ja ELY:n Y-vastualueen ”tarkoituksenmukaiset” tehtävät). Muuten ELY-keskusten toiminnot siirtyvät Elinvoimakeskuksiin, joiden aluejako olisi täyden palvelun ELY:jen pohjalta.

Antti Jaatinen esitteli maaseuturahoituksen tilanteen rakenne-, yritys- ja hanketukien osalta. Maatalouden rakennetukien osalta 3. valintajakso on käynnissä ja se päättyy 15.10.2023. Kahden ensimmäisen jakson aikana tuli yli 300 investointitukihakemusta, joiden haettu tuki oli yhteensä 16 miljoonaa. Suosituimmat tukikohteet olivat energiainvestoinnit ja ympäristön tilaa parantavat investoinnit (joista reilusti yli puolet salaojituksia). Yritystukitiimin vetovastuussa aloitti Hilka Halla 1.9. alkaen. 1. valintajakso päättyi 15.8.2023. VAR ELYyn saapui 18 hakemusta, joista yksi oli kehittämistuki. Tukea haettiin yhteensä noin 1,3 milj euroa valtuuden ollessa noin 3 milj. euroa. Yleisimmät tukikohteet olivat tuotantolinjastot ja muut koneet. Lisäksi saatiin muutamia teollisuuden ja matkailun rakennushankkeita. Päätöksiä ei voi vielä tehdä. Yritystukien 2. valintajakso päättyy 15.10. Kehittämishankkeiden ensimmäinen valintajakso oli 21.6. – 18.9. Haettavien hankkeiden kokonaiskustannukset olivat yhteensä lähes 2 miljoonaa euroa. Varsinais-Suomen ELY-keskukselta haettavan tuen määrä oli yhteensä noin 930 000 euroa. Hakemuksia tuli yhteensä seitsemän ja ne jakautuivat eri hanketoimenpiteisiin: luonnonvarojen kestävä käyttö ja ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen, alkutuotannon yhteistyön kehittäminen, maaseudun palvelujen ja toimintojen kehittäminen

sekä tiedonvälitys. Saatujen hakemusten keskeisenä teemana oli kestävän kasvun tukeminen maaseudun eri toimialoilla (alkutuotanto, ruokaketju ja maaseudun yrittäjyys). Lisäksi hakemuksissa korostui alueiden välisen kehittämistoiminnan merkitys (5/7). Hanketukien toinen valintajakso päättyy 31.10.23. Tarkempi esityskooste löytyy kokouksen teams -kansioista.

11. Maaseutuviestinnän ajankohtaiset

Janica Vilén Varsinais-Suomen ELY-keskus

Janica Vilén esitteli Varsinais-Suomen maaseutuviestinnän ajankohtaisia asioita. Viimeisin maaseutu-uutiskirje ilmestyi 22.9. <https://ely-var.viestitys.fi/messages/view/1700/0/75abc7a3a620446aad0b57c35c61947c> Tilaajia nyt noin 700. Tilauslinkki: <https://ely-var.viestitys.fi/contacts/subscribe/ely/554> Sidosryhmiä kannustettiin jakamaan uutiskirjettä ja sen tilauslinkkiä omien viestintäkanavien kautta sekä antamaan aktiivisesti juttuvinkkejä. Maaseutujaoston jäsenien toivottiin kertovan mielipiteensä mm. seuraaviin kysymyksiin: mitä alueellista tietoa halutaan maaseutu.fi -sivulle ja mitkä ovat Varsinais-Suomen maaseutuviestinnän arvot? Viestintästrategiatyö käynnistyy pian. Viestinnän esityskooste löytyy kokouksen teams -kansioista.

12. Muutokset jaoston kokoonpanossa

- a. Metsäkeskus: varajäsen Helena Herttuainen
- b. Finska Hushållningssällskapet / Suomen Talousseura: Mats Norrholm
- c. Leader Ravakka: varajäsen Heidi Jaakkola
- d. Varsinais-Suomen Kylät ry: varajäsen Henrik Hausen
- e. Turun yliopiston jäsenenä jatkaa Leena Erälinna ja varajäsen nimetään uudelleen

Keskusteltiin jaoston kokoonpanosta. Keskustelussa nousi esille korkeakouluedustuksen lisäämisen tarve. Kartoitetaan potentiaalisia uusia jäseniä esimerkiksi Turun yliopistosta, Åbo Akademista tai Turun ammattikorkeakoulusta.

13. Muut ajankohtaiset asiat

Seuraavan kokouksen paikaksi ehdotettiin Kupittaaan Citymarketin Kuplikaatiota.

14. Seuraavan kokouksen ajankohdan päättäminen

Tarkka ajankohta päätetään lähiviikkojen aikana. Alustavasti kokous on ajateltu pidettävän tammikuussa.

15. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen 15.02.

Pöytäkirja on hyväksytty s-postitse.

Minna Rautalin 2.10.2023

Pia Poikonen 2.10.2023